

Sjöfartsverkets författningssamling

SJÖFS 2026:4

Utkom från trycket
den 3 mars 2026

Sjöfartsverkets föreskrifter om bemanning, behörigheter och utbildning för säker drift av Sjöfartsverkets fartyg;

beslutade den 29 januari 2026.

Sjöfartsverket föreskriver följande med stöd av 3 kap. 12 § fartygssäkerhetslagen (2003:354) och 4 kap. 34 § fartygssäkerhetsförordningen (2003:438).

Föreskrifterna har fastställts efter samråd med Transportstyrelsen.

1 kap. Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter tillämpas vid fastställande av säkerhetsbesättning på Sjöfartsverkets fartyg. Föreskrifterna tillämpas även vid ansvarsfördelning, handläggning och arbetsformer i övrigt gällande bemanning, behörigheter och utbildning för säker drift av Sjöfartsverkets fartyg.

Definitioner

2 § I dessa föreskrifter används följande begrepp med den betydelse som anges nedan.

<i>Befattningshavare</i>	den som ingår i besättningen och uppfyller de krav som anges för respektive befattning i kapitel 3-5
<i>Besättning</i>	den grupp av ombordanställda som utför arbete på ett fartyg
<i>Brandmansutrustning</i>	personlig utrustning med andningsapparat avsedd för rökdykning
<i>Fartområde</i>	enligt definition i 1 kap. 3 § fartygssäkerhetsförordning (2003:438)
<i>Fartyg</i>	med fartyg avses skepp och båtar

<i>Fartygsbefäl</i>	med fartygsbefäl avses befälhavare, överstyrman eller styrman
<i>Maskinbefäl</i>	med maskinbefäl avses teknisk chef, förste fartygsingenjör eller fartygsingenjör
<i>Mönstringsplan</i>	plan för fördelning av uppgifter vid nödsituation ombord
<i>Ombordanställd</i>	den som till följd av sin anställning tjänstgör ombord på fartyget med huvudsaklig uppgift att utföra arbete för fartygets räkning som utförs ombord eller på annat ställe av någon som följer med fartyget
<i>Polarområde</i>	område i enlighet med regel XIV/1-2 och XIV/1-3 i 1974 års internationella konvention om säkerhet för människoliv till sjöss (SOLAS 74)
<i>Räddningsfarkoster och beredskapsbåtar</i>	enligt definition i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:93) om livräddningsutrustning och livräddningsanordningar på fartyg som omfattas av 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss
<i>Sjöfartsverkets fartyg</i>	fartyg som Sjöfartsverket äger, nyttjar eller bemannar
<i>Sjöområde</i>	enligt definition i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:95) om radioutrustning på fartyg
<i>Snabbgående beredskapsbåtar</i>	beredskapsbåt av snabbgående typ som uppfyller kraven i MSC/Circ.809
<i>Säkerhetsbesättning</i>	det minsta antal besättningsmän i olika befattningar som kan anses vara betryggande från sjösäkerhetssynpunkt i den fart som fartyget används i eller avses att användas i
<i>Förkortningar</i>	
<i>ECDIS</i>	Electronic Chart Display and Information system
<i>GMDSS</i>	Global Maritime Distress and Safety System

2 kap. Ansökan om behörighet

Ansökan och förnyelse

1 § Ansökan om behörighetsbevis och certifikat görs hos Transportstyrelsen som prövar om behörighetsvillkoren är uppfyllda.

2 § Förnyelse av behörighetsbevis och certifikat görs genom ansökan hos Transportstyrelsen.

3 § Sjöfartsverket rapporterar sjötid till Transportstyrelsen för arbete på fartyg över 500 brutto. För fartyg i nationell sjöfart lämnar Sjöfartsverket intyg om sjö tjänstgöring till den anställda vid behov.

3 kap. Bemanning och behörighet på Sjöfartsverkets fartyg

1 § Befattningshavare på Sjöfartsverkets fartyg ska utöver vad som anges i 5 kap. uppfylla kraven på behörighet enligt förordning (2011:1533) om behörigheter för sjöpersonal och Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS2011:116) om utbildning och behörigheter för sjöpersonal.

2 § Den som tillträder eller innehar en befattning på Sjöfartsverkets fartyg ska kunna styrka att ställda krav uppfylls.

Befattningshavaren ska kunna visa att han eller hon har erforderlig hälsa för sin tjänstgöring ombord, har föreskriven behörighet för befattningen samt i övrigt uppfyller de villkor som krävs för befattningen.

Befälhavaren ska kontrollera att kraven uppfylls innan en befattning tillträds.

4 kap. Säkerhets- och driftsbesättning samt passagerare

Säkerhetsbesättning

1 § Säkerhetsbesättningsbeslut ska finnas för samtliga av Sjöfartsverkets fartyg.

2 § Säkerhetsbesättningsbeslut ska fattas för varje fartyg efter samråd med Transportstyrelsen. Av beslutet ska framgå vilka befattningar som ska ingå i säkerhetsbesättningen i angivet fartområde samt vilken behörighet som krävs för respektive befattning.

3 § Sjöfartsverkets fartyg ska vid framförande vara bemannade med minst säkerhetsbesättning. Säkerhetsbesättningen ska ha en sådan sammansättning att kraven i 4 kap. 20 § fartygssäkerhetsförordningen (2003:438) uppfylls.

Det åligger befälhavaren på fartyget att före avgång se till att fartyget är bemannat med minst säkerhetsbesättning och att besättningsmedlemmarna innehar rätt behörigheter samt de intyg och certifikat som krävs.

Passagerare ombord

4 § I samtliga fall då annan person än fartygets egen besättning är med ombord (passagerare) ansvarar befälhavaren för att en säkerhetsgenomgång enligt 5 kap. 4 § genomförs.

5 kap. Hälsokrav, intyg, certifikat samt specialbehörigheter

Hälsokrav

1 § Samtliga i besättningen på Sjöfartsverkets fartyg ska uppfylla de krav på hälsoundersökning som anges i Transportstyrelsens föreskrifter om läkarintyg för sjöfolk (TSFS 2011:117).

Att kraven är uppfyllda ska styrkas med ett läkarintyg som inte får vara äldre än två år. För sjömän som inte fyllt 18 år får läkarintyget inte vara äldre än 1 år. Gäller läkarintyget för inre fart eller enbart avser syn och hörsel får läkarintyget inte vara äldre än 4 år. Om läkare begränsar till kortare tid än föreskrivet är det läkarens giltighetstid som gäller.

Sjösäkerhetsutbildningar

2 § Samtliga befattningshavare som ingår i säkerhetsbesättningen på Sjöfartsverkets fartyg ska före avgång inneha certifikat i grundläggande säkerhet (basic safety) enligt 4 kap. 4 § fartygssäkerhetsförordningen (2003:438).

Första stycket gäller även den som har arbetsuppgifter som kan antas ha påverkan på eget eller omgivande fartygs säkerhet eller den omgivande miljön.

3 § Samtliga i besättningen ska före avgång inneha intyg avseende godkänd förtrogenhetsutbildning för aktuell befattning på aktuellt fartyg enligt 4 kap. 3 § fartygssäkerhetsförordningen (2003:438).

4 § Befälhavaren ska innan resan påbörjas säkerställa att passagerare får för fartyget relevant förtrogenhetsutbildning med hänsyn till fartygets säkerhetsutrustning och organisation.

Sjukvårdsutbildningar

5 § Samtliga fartygs- och maskinbefäl på Sjöfartsverket fartyg ska ha certifikat för grundläggande utbildning i sjukvård. Detsamma gäller de i besättningen som enligt mönstringsplanen har en uppgift att assistera den sjukvårdsansvariga.

6 § Befälhavaren är ansvarig för sjukvården ombord och ska ha ett certifikat eller intyg som sjukvårdare ombord för det fartygsapotek som finns på fartyget. Befälhavaren får, med bibehållet ansvar för sjukvården ombord, delegera uppgiften som sjukvårdare till en annan befattningshavare ombord.

Den som utöver befälhavaren fått uppgiften att ansvara för sjukvården ombord ska ha ett certifikat eller intyg som sjukvårdare för det fartygsapotek som finns på fartyget.

Radiooperatörsutbildningar

7 § Samtliga fartygsbefäl på Sjöfartsverkets fartyg ska som lägst inneha ett begränsat radiooperatörscertifikat (Short Range Certificate).

8 § På fartyg som är godkänt för GMDSS sjöområde A1 ska samtliga fartygsbefäl inneha en specialbehörighet som begränsat behörig radiooperatör i GMDSS (ROC).

9 § På fartyg som är godkänt för GMDSS för sjöområde A2-A4 ska samtliga fartygsbefäl inneha en specialbehörighet som allmänt behörig radiooperatör i GMDSS (GOC).

Brandutbildningar

10 § Samtliga befäl ombord på Sjöfartsverkets fartyg som är utrustade med brandmansutrustning ska inneha ett certifikat i avancerad brandbekämpning.

Detsamma gäller övrig besättning med ansvar enligt mönstringsplanen att leda brandbekämpning ombord på ett fartyg med brandmansutrustning.

Räddningsfarkoster och beredskapsbåtar

11 § Samtliga befäl ombord på Sjöfartsverkets fartyg som är utrustade med räddningsfarkoster och beredskapsbåtar ska inneha ett certifikat för räddningsfarkoster och beredskapsbåtar. Detsamma gäller övrig besättning som är utsedd att handa räddningsfarkoster och beredskapsbåtar enligt mönstringsplanen.

12 § På Sjöfartsverkets fartyg som är utrustade med snabbgående beredskapsbåtar ska den som enligt mönstringsplan är utsedd att ingå i besättningen för den snabba beredskapsbåten ska inneha certifikat för snabba beredskapsbåtar.

Polartjänstgöring

13 § Befälhavare och överstyrman som tjänstgör på fartyg i polarområde med en högre iskoncentration än öppet vatten i polarområde, och fartygsbefäl på fartyg i polarområde där isberg förekommer, ska inneha ett certifikat för avancerad polartjänstgöring.

Övriga fartygsbefäl som tjänstgör på ett fartyg i ett sådant område som anges i första stycket ska inneha ett certifikat för grundläggande polartjänstgöring.

ECDIS-utbildningar

14 § På fartyg utrustat med ECDIS ska samtliga fartygsbefäl inneha ett behörighetsbevis som inte är begränsat gällande ECDIS.

15 § På fartyg utrustat med ECDIS ska samtliga fartygsbefäl genomgå en förtroghetsutbildning för utrustningen ombord innan tjänstgöring med ansvar för bryggvakt påbörjas.

Om utrustningen byts ut eller uppdateras ska en ny förtroghetsutbildning i relevanta delar genomföras.

Utbildning som fartygskock

16 § Befattningshavare som arbetar som fartygskock ombord ska inneha ett certifikat som fartygskock.

Utbildning i livsmedelshygien

17 § Samtliga i besättningen som hanterar livsmedel som ska förtäras av övriga ombord på fartyget ska ha en godkänd utbildning i livsmedelshygien och personlig hygien samt handhavande och förvaring av livsmedel ombord.

6 kap. Undantag från föreskrifterna

Befälhavarbeslut

1 § Befälhavaren får medge undantag från säkerhetsbesättningsbeslutet under de förutsättningar som anges i 3 kap. 14 § fartygssäkerhetslagen.

Denna författning träder i kraft den 1 april 2026.

På Sjöfartsverkets vägnar

ERIK EKLUND

Utgivare: Lisa Levander, Sjöfartsverket, Norrköping ISSN 0347-531X

